

Toimintasuunnitelma 2024

JOHDANTO

Suomen Vetylaakso ry perustettiin vuoden 2023 alkupuolella tavoitteinaan uusiutuvan energiantuotannon ja vetytalouden edistäminen. Vetyalan verkoston rakentamisen idea on otettu innostuneesti vastaan Pohjois- ja Etelä-Karjalan sekä Kymenlaakson-Loviisan seudun kunnissa, yrityksissä ja kehitysyhtiöissä. Yhdistykseen on heti sen perustamisvaiheessa liittynyt yli 30 jäsentä, joista yli puolet on yrityksiä.

Suomen Vetylaakson toimintaa käytännössä vievät eteenpäin palkatut toimitusjohtaja ja projektipäällikkö. Strategisesti toimintaa ohjaa valittu hallitus. Toimiston ja hallituksen kokoonpanot liitteenä.

Suomen Vetylaakso ry:n tehtävänä on hankkia, tuottaa ja jakaa tietoa julkiselle hallinnolle, energia-alan yrityksille, vetytalouteen liittyville teknologia- ja palvelualan yrityksille, hankekehittäjille, tiedotusvälineille ja muille uusiutuvan energian alan parissa toimiville sidosryhmille.

Suomen Vetylaakso ry perustettiin Lappeenrannan kaupungin, alueellisten kehitysyhtiöiden (Cursor Oy, Kouvola Innovation Oy, Business Joensuu Oy, Imatran Kehy Oy) ja Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT:n yhteistyönä. Yhdistyksen tavoitteena on edistää uusiutuvan energian ja vetytalouden tuotantopotentiaalin taloudellisen hyödyntämisen edellytyksiä sekä niihin pohjautuvan liiketoiminnan kehittymistä Suomessa ja erityisesti Itä- ja Kaakkois-Suomessa.

Suomen Vetylaakso ry:n perustamisen taustalla on LUT:n South-East Finland Hydrogen Valley -Research report, 2022, joka tuo esiin Itä- ja Kaakkois-Suomessa olevan uusiutuvan energian ja vetyteollisuuden potentiaalin (Karjunen, Hannu; Sikiö, Päivi; Lassila, Jukka et al.).

Tehdyn selvityksen mukaan alueen bioperäiset hiilidioksidipäästöt, tuulivoimapotentiaali sekä aurinkovoimapotentiaali muodostavat edellytykset ja pohjan vetytalouden investointeihin itäiseen Suomeen. Alueella on merkittävää uusiutuvan sähkön tuotantopotentiaalia, sekä runsaasti bioperäistä hiilidioksidia – joista molemmat ovat keskeisiä raaka-aineita uusien P2X-tuotteiden kehittämisessä.

Rajavalvontaan liittyvät tutkat ovat rajoittaneet tuulivoiman kaavoittamista alueelle. Olemassa oleva sähkösiirtoverkko ei mahdollista myöskään alueen aurinko- ja tuulivoimapotentialin täysimittaista hyödyntämistä. Vihreän energian tuotantoon liittyvien haasteiden ratkaisu mahdollistaisi miljardi-investoinnit, toisi uutta teollista toimintaa alueelle, sekä lisäisi Suomen energiaomavaraisuutta ja sähköverkon tasapainoa merkittävästi.

Suomen Vetylaakso ry:n strategian mukaisesti 2024 korostuvat teemat:

Toimintaverkoston rakentaminen, toimintaan sitouttaminen ja vaikuttavuuden kasvu. Vetylaakson toiminnan mahdollistavat aktiiviset jäsenet. Vuoden 2023 aikana on Vetylaakson organisaatio saatu toimintakuntoon, sen rahoitus ja resurssit on varmistettu myös alkavaan vuoteen. Toiminnan vakautuminen merkitsee edelleen aktiivista jäsenhankinta ja samalla on huolehdittava jäsenpysyvyydestä aktiivisella toiminnalla sekä muulla vastineella jäsenmaksuille.

Tärkeätä on sitouttaa jäsenistö yhdistykseen ja rakentaa vaikuttava yhteistyömalli. Jokaiselle yhdistyksen hallituksen jäsenelle sekä rivijäsenelle on selvää, miksi yhdistys on olemassa, mitä siitä on hyötyä itselle sekä mitä hyötyä jäsenestä on yhdistykselle. Kun pelisäännöt ovat selvät, on organisaation toiminta vaikuttavaa myös ulospäin.

Viestintä on yhdistyksen olemassaolon perusta ja sitä tulee tehdä suunnitelmallisesti strategian teemojen mukaan. Yhdistyksen tehtävä on vaikuttaa päättäjiin sekä energia-alan yritystoimijoihin proaktiivisesti ja ratkaisuhakuisesti. Yhdistyksen kaikilla jäsenillä on merkitystä oman viestin läpisaamiseksi.

Vaikuttavuuden kasvu tapahtuu myös verkottumalla muiden vetytalouteen liittyvien kansallisten toimijoiden ja verkostojen kanssa, kuten Both2nia- ja Suomen Tuulivoimayhdistykset, Hydrogen cluster Finland (Suomen Vetyklusteri), Hydrogen Research Forum ja Clic Innovation Ltd. Alan toimijoiden yhteistyö on avainasemassa, jotta koko Suomen kattava vetytalousverkosto investoineen voi onnistua.

Toiminnan vakauduttua on syytä tarkastella luotua yhdistyksen strategiaa sekä pohtia sen päivittämistä.

Tutkaongelman ratkaisun kautta tuulivoimapotentialin hyödyntäminen mahdolliseksi. Talvella 2023 julkaistun Arto Rätyn tuulivoimaselvityksen mukaisesti

itäisessä Suomessa olisi mahdollisuus hyödyntää tuulivoimaa runsaasti, mikäli sen olosuhteet sallisivat.

Raportin mukaan vuoden 2022 tilanteen mukaan 5-tien itäpuolella oli kahdeksan toiminnassa olevaa tuulipuistoa sekä marraskuussa 2022 julkaistun hankelistan mukaan kuusi esisuunnitteluvaiheessa olevaa ja 14 esisuunnitteluvaiheesta eteenpäin edennyttä hanketta kehitteillä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että 5-tien itäpuolella on 151 megawattia (MW) tuotannossa olevaa tuulivoimakapasiteettia ja 2 142 MW suunnitteilla.

Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen keskeisimpänä tuulivoiman rakentamista rajoittavana tekijänä ovat puolustusvoimien aluevalvontajärjestelmien aiheuttamat rajoitteet. Puolustusvoimat ei luonnollisesti ole ainoa taho, joka rajoittaa rakentamista. Lapissa suurimittakaavaisen lisärakentamisen estää useimmin kuntien haluttomuus kaavoittaa tuulivoimaa alueelleen tai kunnan muu maankäytöllinen rajoittava päätös. Muina syinä ilmoitetaan poliitikkojen tai kansalaisten vastustus, sähköverkkoon liittymisen haasteet, luontoarvot, poronhoito, matkailu, kilpailutilanne ja yhteensovittaminen muun elinkeinon kanssa.

Tuulivoiman keskittyminen maantieteellisesti kohtuullisen pienelle alueelle tarkoittaa suurempaa tuotannon vaihtelua, kuin jos tuulipuistot olisi sijoitettu maantieteellisesti nykyistä hajautetummin. Nykytilanne ei ole Suomen sähköjärjestelmän kannalta kestävin malli. Käytännössä itäinen Suomi olisi hyvää aluetta tuulivoimahankekehitykselle edellyttäen, että Puolustusvoimien ja tuulivoiman yhteensovittamisen haasteet saadaan ratkaistua ja sähkönsiirtoverkkoja vahvennettua.

Suomen Vetylaakson tehtävänä on tuulivoima-asiassa mm. selvitystarpeiden määrittäminen, tuulivoiman alueellisen tuotannon kansantaloudellisten vaikutusten kuvaaminen, ratkaisujen rahoitushankinnan tukeminen sekä luvitus- ja kaavoitusprosessien parannusehdotukset.

Energiansiirtoverkon kapasiteetti ei rajoita merkittäviä investointeja. Itäisen Suomen sähkön- ja vedynsiirtoverkot ovat osa kansallista siirtoverkkoa, jota Fingrid ja Gasgrid Finland hallinnoivat ja rakentavat. Uusimpien vetytalousvisioiden myötä asenne kantaverkon vahvistamiseksi myös itäisessä Suomessa on otettu kansallisissa

suunnitelmissa huomioon. Edelleen nopeuttaakseen investointeja siirtoverkkoon tarvitaan vahvaa vaikuttamistyötä Vetylaakson toimijoina yhdessä.

Vaikuttamistyötä helpottaa energiansiirtoa tarvitsevien hankkeiden ennakoiva kartoitus, jotta voitaisiin välttyä tilanteista, missä verkon suunnittelu ja rakentaminen viivästyisi. Energiansiirtotapojen vertailu eri skenaarioissa kohdealueille on syytä selvittää myös huolellisesti.

Arto Rädyn selvityksen perusteellakin Suomen energiastrategiaa tulisi terävöittää määrittämällä siinä uusiutuvalla energialle, erityisesti tuulivoimalle ja kantaverkolle selkeät pitkän aikavälin kapasiteetti-, aikataulu- ja sijoittumistavoitteet. Markkinat tarvitsevat selkeät tulevaisuuden näkymät ohjaamaan investointeja Suomen energian tuotannon huoltovarmuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vetylaakson tehtävänä on olla tässäkin kokoavana voimana itäisten maakuntien toimijoiden kesken ja vauhdittaa osaltaan poliittista ohjausta, jotta löytyisi keinoja nopeuttaa kantaverkon luvitusta ja rakentamista.

Tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen alueen kilpailuvaltiksi.

Vetylaakson tehtäviin sisältyy myös osaltaan osoittaa uusiutuvan energian tutkimuksella olevan merkittävä elinvoimavaikutus itäiselle Suomelle. Vetylaakson toimilla pyritään vahvistamaan alueen tutkimus- ja oppilaitosten roolia uusiutuvan energian ja vetytalouden alueella. Alueen ammattiopistoja kannustetaan lisäämään vihreän sähköistämisen ammatillista koulutusta.

Tärkeänä osatekijänä on teettää selvitys yritysten TKI-toimintaan kohdistuvista odotuksista. Lisäksi alueelle pyritään hakemaan ja kohdistamaan EU-rahoitusta eri lähteistä.

Alueelle muodostuu merkittäviä uusiutuvan energian ja vetytalouden investointeja sekä niiden alihankinta- ja yhteistyöverkosto eli klusteri. Suomen Vetylaaksosta kasvaa nopeaan aikatauluun aidosti investointeja houkutteleva toimintaympäristö.

Yhdistyksen rooli on tuoda esiin ja kirkastaa yrityksille alasta syntyviä liiketoimintamahdollisuuksia. Vetytalous tulee sisältämään vedyn tuotannon, siirron ja varastoinnin sekä jatkojalostuksen lisäksi arvoketjuun monia tehtäviä alihankintaan ja

palveluihinkin liittyen. Vetylaakson tulee edistää uuden toimintamallin rakentumista niin, että TKI-osaaminen ja -tieto siirtyisi edelleen alueen yritysten kilpailueduksi.

Missiomme:

**”Uusiutuvan energian ja vetytalouden
liiketoiminnan edistäminen Itä-Kaakko -alueella”**

Visionamme on:

**”Vetytaloudesta ja uusiutuvasta energiasta
on muodostunut alueen talouden uusi tukijalka”**

Kansallisen vetystrategian mukaan Suomen tavoitteena on olla EU:n johtava vedyntuottaja vuoteen 2035 mennessä.

- Valtioneuvoston (NECP-luonnoksessa) tavoitteena on jo vuosi 2030, johon myös monien muiden tavoitteet tähtäävät.
- Konkreettisten tuotantotavoitteiden asettamisen sijaan Suomen tavoitteena on toimia nopeasti ja tehokkaasti hyödyntääkseen vahvuutensa ja tarttuakseen mahdollisuuksiin koko arvoketjussa.
- Kansallisen vetystrategian neljä keskeistä toimenpidettä.
 - luotava suotuisat markkinat vetytalouden kehityksen nopeuttamiseksi.
 - edistettävä vetylaaksojen muodostumista ja kansainvälistä ylittävää yhteistyötä.
 - päätöksentekoa on nopeutettava ja yhdenmukaistettava.
 - Suomen tulee profiloitua vetytalouden kärkimaaksi houkuttelemalla sijoittajia ja vaikuttamalla EU:n vetykehitykseen.

Arto Rädyn raportinkin mukaisesti Suomen energiastrategiaa tulee vahvistaa niin, että siinä määritetään pitkän aikavälin energiatarve ja tuotantotavoitteet, -muodot ja sijoittuminen Suomen alueella. Pelkkä hallituskautta koskeva ohjaus ei ole riittävää, vaan ohjauksen tulisi perustua pitkän aikavälin strategiaan. Suomen energiastrategiaa tulisi terävöittää määrittämällä siinä uusiutuvalle energialle, erityisesti tuulivoimalle, ja kantaverkolle selkeät pitkän aikavälin kapasiteetti-, aikataulu- ja sijoittumistavoitteet. Markkinat tarvitsevat selkeät tulevaisuuden näkymät ohjaamaan investointeja Suomen energian tuotannon huoltovarmuuden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Suomen Vetylaaksolla on keskeinen rooli, jotta Suomen vetytalouden strategia voi toteutua. Visioissa on laskettu mukaan myös itäisen Suomen tuulivoiman tuoma energia sekä potentiaali vedyn ja sen jatkojalosteiden tuotannolle.

TAVOITTEET

Toimintasuunnitelma on laadittu huomioon ottaen myös maailman energiamarkkinoilla tapahtuvat muutokset. Investointitahti on kuluneen vuoden aikana hidastunut merkittävästi ja voi olla vielä seuraavan vuoden osalta toivottua vaisumpaa. On toivottavaa, että Fingridin ja Gasgrid Finlandin suunnitelmat rakentaa uutta kantaverkkoa edistyvät odotetusti, jotta investointeja vetytalouteenkin alkaisi toteutua.

Suomen Vetylaakson toiminnan suunnittelu, priorisointi, ajankäyttö ja tulosseuranta kohdistetaan ja painotetaan strategian mukaisesti. Vetylaakso keskittyy roolinsa mukaisiin avainasioihin käyttäen resurssinsa jäsenistönsä hyödyksi.

Tavoitteet teemoittain:

- Toimintaverkosto
 - Yhdistys kasvaa yli 50 jäsenen organisaatioksi
 - Yritysryhmän toiminta kehittyy toisiaan täydentäväksi verkostoksi, joka tarjoaa jäsenille uusia liiketoimintamahdollisuuksia
 - Tilaisuuksia järjestetään säännöllisesti, jäsenistölle sekä avoimena muillekin sidosryhmille
 - Yhteensä 6-10 tilaisuutta vuoden aikana
 - Rahoitusta saatu lisää hanketoiminnalla siten, että voidaan rekrytoida lisäresurssia

- Tutkaongelman ratkaisu
 - Yhdistyksen vaikuttamisviestinnällä ja muilla toimilla edesautetaan Puolustusvoimia löytämään tutkaongelmasta tuulivoiman rakentamiselle syntyvään ongelmaan:
 - Rädyn raportin mukaisesti UK:n mallia mukailien yhteistoiminnassa teollisuuden kanssa etsitään teknisiä ratkaisuja tutkavalvonnalle aiheutuvien haittojen minimoimiseksi
 - Etsitään yhdessä kompensatiomallia, jolla ratkaisu syntyisi
 - Edesautamme Puolustusvoimain tuulivoimalausuntoihin liittyvien haasteiden korjaamista
 - Em. selvitystarpeiden kokonaisvaltainen määrittäminen ja selvityshankkeiden käynnistäminen
- Energiansiirtoverkkojen investoinnit
 - Yhdistyksen vaikuttamisviestinnällä ja muilla toimilla edesautetaan kantaverkoista vastaavia toimijoita kohdistamaan suunnitelmia ja investointeja itäiseen Suomeen
 - Viestitään aktiivisesti siirtoverkkoyhtiölle potentiaalisista investoinneista ja energian siirtotarpeista
 - Toteutamme yhteistyöllä selvityksen energiansiirtotapojen vertailusta eri skenaarioissa kohdealueelle
- TKI-toiminta
 - Osoitetaan tutkimuksilla uusiutuvan energian elinvoimavaikutus itäiselle Suomelle
 - Toteutetaan tarvekartoitus yritysten TKI-odotuksista
 - Edesautetaan laajentamaan vihreän sähköistämisen koulutusta alueen ammatillisiin oppilaitoksiin
 - Edistetään erilaisten EU:n TKI-rahoitusten saantoa alueelle
- Vetytalousklusteri
 - Järjestetään koulutuksia ja valmennuksia alueen yrityksille, mm. vetytalouden toiminnasta sekä siihen liittyvien liiketoimintamahdollisuuksien ymmärryksestä
 - Rakennetaan selkeä viestintäsuunnitelma, joka huomioi yhdistykselle tärkeimmät muodot ja tavat viestiä toiminnastaan ja sen tavoitteista jäsenille sekä muille sidosryhmille
 - Tehdään toimintamalli TKI-tiedon siirtämiseksi alueen yritysten kilpailueduksi

- Vaikutetaan vetymarkkinoiden syntymiseen sekä luvituksen nopeuttamiseen kansallisesti sekä EU-tasolla
- Toimitaan yhdistyksen toiminta-alueen yhteisten intressien ja edunvalvonnan kokoajana
- Annetaan aktiivisesti lausuntoja lainsäädännön uudistamiseen, energiainfran rakentamiseen yms. liittyen
- Yhteistyö ja yhteiset toimintamallit muiden vetyverkostotoimijoiden, kuten Both2nian sekä Suomen Vetyklusterin kanssa vahvistavat yhdistyksen asemaa kansallisesti, myös kansainvälisesti.

HANKETOIMINTA

Suomen Vetylaakso on lähtenyt toimintaansa rakentamaan aluekehitysrahoituksella käynnistyneen hankekokonaisuuden myötä. Vetyä, virtaa Kaakkoon -hankkeen tarkoituksena on edistää uusiutuvan energian ja vetytalouden tuotantopotentiaalin taloudellisen hyödyntämisen edellytyksiä sekä niihin pohjautuvan liiketoiminnan kehittymistä Suomessa ja erityisesti Itä- ja Kaakkois-Suomessa sekä vahvistaa eri toimijoiden yhteistyötä itäisen Suomen vetylaakson toiminnan käynnistämisessä. Hankkeen lopputuloksena valmistuu selvitys vetylaakson toiminnan strategisista toimista, viestinnästä, verkoston pitkäaikaisen toiminnan rakentamisesta, edunvalvonnasta sekä ehdotus jatkotoimenpiteiksi. Työn yhteydessä toteutetaan vetylaakson perustamiseen liittyviä strategisia toimia, edunvalvontaa kansallisen hallituksen suuntaan, tarjotaan asiantuntijaosaamista kuntien ja kansalliseen luvitustyöhön sekä valmistellaan toimenpiteitä vetytalouden viestinnän vahvistamiseksi ja energiaosaamiseen liittyvän yleisen tietoisuuden edistämiseksi. Hanketta ovat toteuttamassa: Lappeenrannan kaupunki, Imatran kaupunki, Kouvola Innovation Oy, Cursor Oy ja Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT. Hanke päättyy vuoden 2023 loppuun.

Vuonna 2023 saatiin myös aluekehitysrahoitusta Kainuun liitolta, joka takaa sen, että Suomen Vetylaakso voi laajentua luontevasti vuoden 2024 aikana Kainuun lisäksi Pohjois- ja Etelä-Savon maakuntiin. Hankerahoitus sisältyi itäisen Suomen elinvoimaa selvittäneen valtiosihteerityöryhmän esitykseen tueksi verkostohankkeille. Rahoituksen turvin on mahdollista rakentaa Vetylaakson organisaatiota kestävämmälle pohjalle. Hanke auttaa myös uusien jäsenten hankinnassa.

Vuoden 2024 aikana on mahdollisuus hakea myös uutta hankerahoitusta perustoimintaa tukeviin hankkeisiin. Etelä-Karjalan liitto ja Kymenlaakson liitto valmistelevat vielä uutta rahoitushakua itäisen Suomen vision tavoitteiden saavuttamiseksi. Edelleen rahoituksella pyritään edistämään vetytalouden kehittymistä alueelle. Rahoitushaun avautuminen tapahtunee loppukeväästä, jolloin voidaan selvittää yhdistyksen intressit oman strategian mukaisesti haun painopisteisiin nähden.

Talousarvio 2024

Suomen Vetylaakso ry:n talousarvio perustuu jäsenmäärän tasaiseen kasvuun ja hankerahoituksen tiedossa olevaan määrään suhteutettuna kahteen henkilötyövuoteen ja työhön liittyviin normaaleihin kuluihin. Uuden toimiston perustamiseen liittyviin kuluihin kuluvana vuonna varauduttu myös. Talous pyritään pitämään lähellä nollatulosta, aavistuksen voitollisena, jotta maksuvalmius säilyy hyvänä koko ajan.

TULOT

jäsenmaksut	110 470,00	arvio jäsenmäärän kasvusta 55:een
hankerahoitus	77 126,40	AKKE-rahoitus
muut tuotot	5 000,00	mahd. muut yt-kumppanit
	192 596,40	

MENOT

palkat	114 375,00	toimitusjohtaja + yksi työntekijä
sivukulut	24 018,75	21%
vapaaehtoiset sivukulut	6 000,00	mm. työterveys
koulutuskulut	1 500,00	jos sopivia koulutuksia osuu
toimitilakulut	5 000,00	mahd. uusi toimisto 08/24 alkaen
it-kulut	5 000,00	käyttökulut
matkakulut	9 000,00	km, päivärahat, majoituskulut tms toimiston osalta
edustuskulut	1 500,00	sidosryhmätapaamisia
markkinointi	7 000,00	ostettu viestintä/muu näkyvyys
puhelinkulut	1 500,00	
toimisto- ja hallintokulut	12 000,00	taloushallinto, hallituksen kokoukset
vakuutukset	1 000,00	
muut	4 000,00	jos jotain tulee
	191 893,75	

TULOS

702,65